

Til lovforslag nr. L 120. Tillæggsbetænkning afgivet af Retsudvalget den 30. april 1996

Tillæggsbetænkning

over

Forslag til lov om skifte af dødsboer

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i et møde og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt. Dette spørgsmål og justitsministerens svar herpå er optrykt som bilag til tillæggsbetænkningen.

Lovforslaget har været behandlet sammen med lovforslag nr. L 121 om ændring af arveloven. (Ændringer som følge af lov om skifte af dødsboer) og lovforslag nr. L 122 om ændring af retsplejeloven, konkursloven, tinglysningsloven, lov om ægteskabets retsvirkninger samt forskellige andre love. (Ændringer som følge af lov om skifte af dødsboer).

Endvidere har udvalget modtaget en skriftlig henvendelse fra Foreningen af Statsautoriserede Revisorer vedrørende lovforslagene.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et mindretal (Venstres, Det Konservative Folkeparti og Fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) ønsker særlig at præcisere, at mindretallet lægger til grund for sin stemmeafgivning,

at Skatteministeriet, når lovforslaget er vedtaget, vil tage initiativ til at ændre de skattemæssige regler vedrørende værdiansættelser, således at det i lovforslaget foreslåede enstrengede vurderingssystem indføres,
at skatte- og afgiftskrav som hovedregel prækluderes ved proklama i dødsboer, og
at boer under 15.000 kroner og i visse tilfælde småboer med større bomasse efter konkret vurdering vil være afgiftsfri.

Dorte Bennedsen (S) Erling Christensen (S) Holger Graversen (S) Per Kaalund (S)

Lissa Mathiasen (S) Margrete Auken (SF) nfm. Bjørn Elmquist (RV) fmd.

Søren Søndergaard (EL) Sonja Albrink (CD) Birthe Rønn Hornbech (V)

Inge Dahl-Sørensen (V) Svend Aage Jensby (V) Erling Oxdam (V)

Helge Adam Møller (KF) John Vinther (KF) Gitte Seeberg (KF) Tom Behnke (FP)

Dansk Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål nr. 14:

»Vil ministeren overveje at fremsætte ændringsforslag til dette lovforslag og eventuelt til L 121 og L 122 efter modtagelsen af bilag 23, som er skrivelse af 22. april 1996 fra Foreningen af Statsautoriserede Revisorer til Retsudvalget på følgende områder:

- 1) Gennemførelsen af et ensartet vurderings-system, således at skattemyndighederne ikke efterfølgende kan gå ind og ændre en sagkyndig vurdering i et dødsbo.
- 2) Sikring af, at der for alle de enkelte typer af skatte- og afgiftskrav konkret anføres en begrundelse for, hvorfor der ikke skal ske præklusion.
- 3) Fritagelse for afgift i små boer under en vis størrelse.
- 4) Andre af de forslag, der følger af Foreningen af Statsautoriserede Revisorers skrivelse.«

Svar:

1) Vurderingssystemet

Som anført af Foreningen af Statsautoriserede Revisorer er de gældende regler om sagkyndig vurdering i dødsboer opsplittet i tre love. Således angår skiftelovens § 48, der i praksis er udvidet betydeligt ad fortolkningens vej, vurderinger, som har betydning for arvingers og legatarers indbyrdes retsforhold. Også den gældende skiftelovs §§ 15 og 16 indeholder bestemmelser vedrørende vurdering og udmeldelse af vurderingsmænd. Kildeksattelovens § 16 indeholder bestemmelser vedrørende den værdiansættelse, som arvingerne skal angive i boopgørelsen, og som kontrolleres og godkendes af den kommunale skattemyndighed. Endelig indeholder lov om afgift af dødsboer og gaver i § 12, der i øvrigt henviser til kildeksattelovens § 16, en bestemmelse om, at værdiansættelserne i dødsboets opgørelse skal svare til aktiverens handelsværdi. Den kommunale skattemyndighed kan imidlertid selv ændre vurderinger. Såvel boet som den kommunale

skattemyndighed har endvidere mulighed for at få foretaget en egentlig sagkyndig vurdering.

Disse forskellige systemer af vurderingsregler kan medføre, at der i boet kommer til at foreligge forskellige værdiansættelser af det samme aktiv.

Ved lovforslaget tilsigtes opbygningen af et nyt fælles vurderingssystem til sikring af, at et aktiv ansættes til den samme værdi i de forskellige relationer, idet de grundlæggende regler for et sådant vurderingssystem foreslås medtaget ved lovforslagets kapitel 26. Ved lovforslaget etableres således et enstrengt vurderingssystem.

I forbindelse med det lovforberedende arbejde har der mellem Justitsministeriet og Skatteministeriet været drøftelser om et kommende vurderingssystem, og der er i den forbindelse opnået enighed om en model som den foreslåede.

Som det fremgår af bemærkningerne side 109 til lovforslagets kapitel 26, er det ved det skitserede vurderingssystem forudsat, at de skattemæssige vurderingsregler udformes i forlængelse af og i samspil med grundreglerne i forslagens kapitel 26. Vedtages skiftereformen, vil Skatteministeriet således tage initiativ til at ændre de skattemæssige regler på dette område.

2) Præklusion af skatte- og afgiftskrav

Det følger af lovforslagets § 83, at hvis en fordring eller et andet krav ikke anmeldes rettidigt, bortfalder retten til dækning i boet (kravet prækluderes).

Dette gælder som udgangspunkt også for skatte- og afgiftskrav. Kun i det omfang, det specifikt i anden lovgivning bestemmes, at sådanne krav ikke skal prækluderes, vil retten til dækning i boet være bevaret efter proklamafriestens udløb.

I det omfang lovgivning medtager bestemmelser om, at skatte- og afgiftskrav skal undtages fra dødsboskiftelovens regler om præklusion,

sion, følger det af almindelig god lovgivnings-skik, at der i forbindelse med den pågældende lovgivning gives en nærmere begrundelse for ønsket om en sådan særstatus.

3) Afgiftspligt for småboer

I henvendelsen fra Foreningen af Statsautoriserede Revisorer anføres, at den foreslåede afgiftsomlægning i L 122 vil betyde, at alle småboer nu skal pålægges afgift.

Dette er imidlertid ikke korrekt. Det fremgår af forslaget til ny § 36 d, stk. 1, i retsafgiftsloven, at samtlige boer med en formuemasse på 15.000 kr. eller derunder er fritaget for at svare afgift.

Efter bestemmelsens stk. 2 er ydermere boer, hvor der ikke er tilstrækkelige midler til at udrede afgiften, gjort afgiftsfri. Denne bestemmelse relaterer sig således til boer, hvis formuemasse overstiger 15.000 kr., men hvor det efter en konkret vurdering ville være urimeligt at opkræve afgift.

Alle mindre boer under en vis størrelse er således fritaget for afgift.

Af småboer i øvrigt med en formuemasse på mere end 15.000 kr. vil der afhængig af behandlingsmåde skulle svares en afgift på typisk 500 eller 1.000 kr.

4) Andre spørgsmål

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR) finder endvidere, at formuleringen af § 33, stk. 1, nr. 6, der indeholder visse skattemæssige betingelser i relation til behandlingsmåden forenklet privat skifte, kan forekomme u hensigtsmæssig.

Efter § 33, stk. 1, nr. 6, er det en betingelse for at få et bo udleveret til forenklet privat skifte, at der ikke i boet findes aktiver, der er skattemæssigt af- eller nedskrivningsberettigede.

FSR finder, at det afgørende må være, om afdøde har foretaget skattemæssig af- eller nedskrivninger på boaktiver. Endvidere finder foreningen udtrykket »erhvervsaktiv« u hensigtsmæssig.

Da denne del af henvendelsen fra FSR relaterer sig til forhold af skattemæssig karakter og til bestemmelser, der er medtaget efter forhandling med Skatteministeriet, har Justitsministeriet indhentet en udtalelse derfra.

Skatteministeriet har oplyst følgende:

»Lovteksten indeholder ikke ordet »erhvervsaktiver«, men derimod udtrykket »aktiver, der er skattemæssigt af- eller nedskrivningsberettigede«. FSR mener, at dette med fordel kan korrigeres til »aktiver, som afdøde har foretaget af- eller nedskrivning på«, og at dødsboskattereglerne i forlængelse heraf bør foreskrive, at der ikke efterfølgende kan ske af- eller nedskrivning på et aktiv, som afdøde ikke har af- eller nedskrevet på.

Det bemærkes, at efterfølgende af- eller nedskrivning i boet ikke vil komme på tale, allere-de fordi boet er fritaget for beskatning, jf. § 33, stk. 1, nr. 4. FSR kan næppe sigte til efterfølgende af- eller nedskrivning hos den, der måtte få aktivet udloddet fra boet, idet af- eller nedskrivning her bør afhænge af den pågældendes forhold. Tilbage er alene spørgsmålet, om der bør kunne ske af- eller nedskrivning i det indkomstår, hvori dødsfaldet er sket (mellemprioden).

Som nævnt i bemærkningerne til § 33, stk. 1, nr. 6, kan arvingerne for så vidt vælge at se bort fra, at et af boets aktiver muligvis har været af- eller nedskrivningsberettiget, og herved få boet udleveret til forenklet privat skifte. Da arvingerne og skifteretten herved har tilkendegivet, at boet ikke indeholder af- eller nedskrivningsberettigede aktiver, vil skattemyndighederne ikke kunne godkende af- eller nedskrivninger i en eventuel mellempriodeselv-angivelse.

Derimod ville det imidlertid ikke være rimeligt generelt at afskære adgangen til af- og nedskrivning i mellemprioden på aktiver, som afdøde ikke selv har af- eller nedskrevet på; det kan f.eks. skyldes, at aktivet er anskaffet i mellemprioden. Hvis arvingerne ønsker at foretage sådan af- eller nedskrivning, bør de kunne bevare adgangen hertil, men i så fald være henvist til at gennemføre et privat skifte efter de almindelige regler herom.

Der er derfor ingen planer om at omformulere § 33, stk. 1, nr. 6.«

– FSR rejser spørgsmål om hensigtsmæssigheden af den foreslåede autorisationsordning for bobestyrere.

Der henvises i denne forbindelse til besvarelsen af spørgsmål 3 fra Retsudvalget.

– Endelig foreslår FSR en ændring af lovfor-slagets § 50, således at en bobestyrer får en friere adgang til at antage sagkyndig bistand, end

der er lagt op til i lovforslaget om skifte af dødsboer. FSR foreslår en model i lighed med den, der foreslås gennemført i konkursloven (L 79), hvorefter kurator har fri adgang til at antage sagkyndig bistand.

Efter forslagets § 50 kan en bobestyrer kun med skifterettens samtykke antage forretningskyndig medhjælp til for boets regning at bistå bobestyreren i nærmere fastsat omfang.

Det er udgangspunktet, at en bobestyrer selv i videst muligt omfang må forestå behandlingen af et dødsbo, herunder også i relation til udarbejdelse af opgørelser og indberetninger til skattemyndighederne. Antagelse af forretningskyndig medhjælp vil alt andet lige fordyre udgifterne til bobehandlingen og bør derfor begrænses til det nødvendige. Kontrollen af, at der i dødsboer ikke i unødigt omfang antages sagkyndig bistand med deraf følgende ekstraomkostninger for boet, bør efter Justitsministeriets opfattelse forestås af skifteretten, idet ar-

vingerne ofte ikke vil have den fornødne indsigt i bobehandlingsreglerne til at kunne vurdere rimeligheden i at antage sådan bistand. Anderledes forholder det sig i konkursboer, hvor kreditorerne – ofte repræsenteret ved advokater – fører en mere indgående kontrol og generelt har større indsigt i bobehandlingen. FSR's henvisning til den ordning, der foreslås indført ved konkurslovsforslaget (L 79), synes ikke at tage højde for disse forskellige forudsætninger, der gør sig gældende for henholdsvis arvinger i et dødsbo og kreditorer i et konkursbo.

5) *Sammenfatning*

Sammenfattende er det således Justitsministeriets opfattelse, at henvendelsen fra Foreningen af Statsautoriserede Revisorer ikke giver grundlag for at foreslå ændringer til de tre lovforslag, der indgår i skiftereformen.